

afscheurt en des te scherper moet men zoo'n afscheiding afkeuren.

Het „Kerkelijk Overzicht“ uit het Jaarboek.

Er is een beetje rumoer geweest over het Kerkelijk overzicht, dat van de hand van Prof. Schilder in het Jaarboek is verschenen.

We nemen een artikel over uit „De Wachter“, waarin Ds Rietberg daarvan iets vertelt:

Het is niet altijd gewoonte geweest, dat zulk een Overzicht in ons Jaarboek werd opgenomen. 't Is betrekkelijk slechts kort geleden, dat hertoe werd overgegaan. Voorheen gaf Ds Rullmann deze overzichten, vorig jaar en dit jaar zijn ze van de hand van Prof. Schilder.

Nu is het schrijven van zulk een Overzicht zeker geen gemakkelijke zaak. Ieder heeft zijn eigen kijk op het gebeurde in ons kerkelijk leven. Dit zal ook uitkomen in zijn Overzicht, al doet hij ook zijn best hierin zoo objectief mogelijk te zijn.

Toen Ds Rullmann de Overzicht-schrijver was, hebben wij wel eens aanmerkingen moeten maken, omdat hij niet zuiver objectief de dingen weergaf. Terwijl anderen, die denzelfden kijk hadden als Ds Rullmann, diens Overzicht hoog roemden.

Nu treft het mij hoe ditmaal in sommige kerkelijke bladen gereageerd wordt op het Overzicht, dat Prof. Schilder geschreven heeft.

In „De Heraut“ van 22 Januari schreef Prof. Dr H. H. Kuiper: „Prof. Schilder leverde ook ditmaal het kerkelijk overzicht, dat inderdaad een interessant en vrij volledig overzicht geeft van wat in het afgelopen jaar in ons kerkelijk leven en wat daarmee samenhangt, is voorgevallen en daarom ook voor den toekomstigen geschiedschrijver van ons kerkelijk leven waarde heeft, al heeft men daarbij wel in het oog te houden, dat vooral bij een beschrijving en beoordeling van de historie contemporaine (geschiedenis van nu) de subjectieve factor moeilijk geheel buiten te sluiten is“.

Deze recensie eert zoowel Prof. Kuiper als Prof. Schilder.

Daarom valt het op, dat Ds Doornbos, die in „De Heraut“ de rubriek „In en om de Gereformeerde Kerken“ verzorgt, nu reeds 2 weken achter elkander hon citeert, die over het Overzicht anders oordeelen. In „De Heraut“ van 29 Jan. haalt hij eerst aan Ds Veldkamp van Sneek, die, volgens zijn schrijven „heimee heeft naar de objectieve overzichten van wijlen Dr Rullmann“. Zoals ik boven reeds liet uitkomen, heb ik aan dit heimwee van Ds Veldkamp geen deel. Dit kan echter verschil van smaak zijn. Minder mooi wordt het echter, als Ds Veldkamp schrijft: „Het spijt me te moeten zeggen, dat dit overzicht een leelijke vlek op dit jaarboek is. Het is hartelijk te hopen, dat dit zoo niet doorgaat, omdat anders aanschaffing van dit nuttige boekje niet kan worden aanbevolen“. Dergelijke dingen zijn nooit gezegd door hen, die aanmerkingen hadden op de „Overzichten“ van Dr Rullmann, waarnaar Ds Veldkamp zoo'n heimwee heeft.

In „De Heraut“ van 5 Febr. citeert Ds Doornbos de hoogleraren Grosheide en Hepp. Vooral de laatste is fel. Hij schrijft o.m.: „De uitgevers zouden het eens niet den tweeden redacteur kunnen probeeren. Wellicht brengt die het er beter af (Fijn voor Ds Meijster R.). Of anders zouden ze het jaaroverzicht kunnen schrappen. Niets is altijd nog beter dan wat hier wordt opgedischt“. Dit zijn bijzonder hoogstaande opmerkingen! Prof. Hepp ontziet zich zelfs niet met een dreigement te komen en te zeggen: „Kan het niet anders, dan moeten we tot den vroegeren — overigens allerminst gewenschten — toestand terugkeeren, dat twee Jaarboeken naast elkander verschijnen“.

„Heb weinig hoop, dat een rustige overweging van wat Prof. Kuiper schreef Prof. Hepp in zijn waardeering van het Overzicht tot bekeering zal brengen!“

Er zal wel nooit iemand gevonden worden, die een geheel objectief overzicht zal kunnen schrijven van een jaar, dat juist afleef, dat hij zelf meemaakte, en waarin hij zelf een werkzaam aandeel aan het kerkelijk leven gehad heeft. Dit zou zelfs Prof. Hepp niet kunnen! Ds Boeljinga stelt voor het jaaroverzicht door een paar mensen te laten samenstellen. Dit zou misschien iets vóór hebben wat de objectiviteit aangaat, maar het Overzicht zou zoo dor en kleurloos worden, vrees ik, dat wij spoedig de verzuiging zouden slaken: „Geef mij maar weer geschilderde overzichten!“

Op de critiek van Prof. Hepp reageerde Ds Boeljinga als volgt:

In „Credo“ bespreekt Prof. Hepp het pas verschenen jaarboek onzer kerken. Over het daarin door Prof. Schilder geboden jaar-overzicht zegt hij onder andere:

„Zelfs Ds Boeljinga kon er het oog niet voor sluiten, dat de bewerkte bij alle objectiviteit — ik zou liever zeggen: bij alle poging tot objectiviteit — een subjectieven kijk geeft. Hij voelt er daarom wel iets voor „dat dit jaar-overzicht in ons officieel jaarboek, dat een brok kerk-geschiedenis geeft en waaraan liefst zoo weinig mogelijk persoonlijke kleur moet zitten, zou worden saamgesteld onder redactie van verschillende jaar-kijkers“.

Deze gedachte heeft mijn sympathie.“

De door mij gespatieerde zin klinkt niet erg vriendelijk. Ik kan hem toch, zuiver, zoo parafraseeren: „Wie zou dat nu van dien man verwacht hebben? Hij ziet immers in Prof. Schilder nooit eenig verkeerd ding.“

Ja, hij ziet ze wel eens, doch dan doet hij er haastig zijn oogen voor dicht. Doch ditmaal was Prof. Schilder's fout zoo in het oog loopend, dat het zelfs hem niet gelukte het oog er voor te sluiten“.

Ik zou Prof. Hepp willen vragen: Hoe zou u het vinden als ik op eenzelfde wijze schreef: „Zelfs Prof. Hepp is er toe gekomen, weerlegde beschuldigingen te herroepen?“

U zult me een genoege doen door mij niet, ook niet op deze bedekte manier, te gaan rubriceren. Er is geklaagd over een zekere factie-vorming in onze kerken. Doch helpt uw enkel zinnetje daaraan niet sterk mee?

Geloof me, ik ben niet in te deelen bij een bepaalde groep. Ik ben geen Schilderiaan, noch eenige andere aan. Maar enkel en alleen: Gereformeerd.

Onpartijdig Gereformeerd. Ook in ons kerkblad bijvoorbeeld. U zult daar van mij geen hoogst eenzijdige perschoon vinden, van welke al bij voorbaat vast staat wie er wel en nog meer wie er niet in aangehaald zullen worden.

Wie dat doet, vervalt in dezelfde „eenzijdigheid“ als het jaar-overzicht van ons jaarboek en heeft daarvoor mijn inziens het recht tot klagen al verbeurd.

Het zal een zegen zijn als eindelijk eens met het maken van groepen en facties en fracties wordt opgehouden.

Nemini me mancipavi — aan niemand heb ik mij verkocht — was een spreuk van Groen.

Men zegge en doe hem dat na.

H.

C. V.

CORRESPONDENTIE

BIJLAGE VERKLARING HEIDELBERGSCH CATECHISMUS.

Onze voorraad van de eerste 12 afleveringen dezer Bijlage — waarvan, zooals men weet, één exemplaar beschikbaar was voor de abonnees van ons blad — is thans door het groot aantal nieuwe abonnementen uitgeput. Aangezien wij echter nog steeds vele aanvragen voor nieuwe abonnees ontvangen, hebben wij besloten, een aantal bij te drukken, zoodat we nu weer voor geruimen tijd aan alle aanvragen van nieuwe abonnees, die er prijs op stellen de Bijlagen compleet te hebben, kunnen voldoen. Evenwel — hiervoor zal dan een kleine vergoeding zijn verschuldigd, en wel van 5 cent per aflevering.

Zij, die zich thans op „De Reformatie“ abonneren, betalen dus voor de 12 reeds verschenen afleveringen der Bijlage, indien zij deze verlangen, f 0.60. De nummers van het blad, verschijnende vóór 1 April a.s. ontvangen nieuwe abonnees gratis. MEN GEVE ZICH THANS ALS ABONNEE OP!

De Uitgevers.

BOEKBESPREKING

„Jezus zegt...“, door Ds Th. Kuipers.
Zaaiersbibliotheek — Djokja.

Een achttal Evangelisatie-toespraken inlossen stijl aan de hand van het Onze Vader, waarin het onzekere en de velerlei nood van dit aardse leven geteekend, en op het komen tot, en zich geven aan, den Heere aangedrongen wordt. Maar de verzoening door Zijn kruislijden komt maar even ter sprake, blz. 31. De korte weergave der tweede bede met: „Ik wil streven naar het groote ideaal, dat Gij mij hebt leeren kennen, het nieuwe levensideaal“, blz. 20, is niet zeer geslaagd. En Paulus' woord in Rom. 7:19 heeft wel wat dieper zin, dan de ontevredenheid des menschen in het algemeen over zichzelf, blz. 34.

S. GREIJANUS.

„Jaarboek 1939“ van den Nederlandschen Bond van J.V. op Geref. grondslag.

Bonds-bureau — Amersfoort.

„Schetsen“ voor de behandeling der Gewijde geschiedenis (Nieuwe Testament) op J.V. op Geref. grondslag, 1938.

Bonds-bureau — Amersfoort.

Het eerste bevat alle noodige mededeelingen om de organisatie van dezen Bond te kennen.

Het tweede geeft in 22 afdeelingen een beknopt geordend overzicht van den inhoud van de Evangelieverhalen en van de Handelingen der Apostelen, en kan bij goede bestudeering de kennis en het inzicht betreffende dien inhoud zeer bevorderen en verhelderen. De Heere waarschuwt in Matth. 11:6 Johannes niet tegen twijfel, vgl. blz. 33, maar tegen ergernis. Het was niet de „gemeene gratie“, die de volkerenwereld voor de komst van Christus geschikt gemaakt heeft, blz. 3, maar de Godsregering, waarin de „gemeene gratie“ slechts een element vormde.

S. GREIJANUS.

„De nieuwe fase“, door Annie Vreeland.
La Rivière & Voorhoeve — Zwolle.

Dit boek wordt ons aangekondigd als een boek voor jonge menschen.

Een prospectus van den uitgever vertelt, dat het een roman is uit het hedendaagsche leven, over werkende jonge menschen, geschreven door één uit dien eigen kring.

Ongetwijfeld heeft de schrijfster dit boek met de beste bedoelingen geschreven. Maar het boeit ons niet, en het overtuigt niet. Compositorisch is het zwak, er komen veel te veel personen in voor, die er niets in te maken hebben. De schrijfster vervalt maar al te vaak in „mooi-

schrijverij“, die taal- en stijlgevoel hinderlijk aandoet. „Een dame rees bij hun binnenkomst op. Zij droeg ook fluweel. Een heel aparte japon met nauwsluitende kouslijf en ruime, hoogaangezette, bijna slepende rok. „M'n zuster Fransientje... juffrouw van Rees“, stelde Koert voor. Donkere oogen in een Maria-Stuart gezichtje zagen vorschend naar Carla“.

Een dergelijke verhaaltrant, ongeproportioneerd veel aandacht wijddend aan onbelangrijkheden, zal vermoedelijk niet veel jonge menschen bekoren. 't Stel mij zoo voor, dat ze liever het frissche, onopgesmukte werk van Nel van der Vlis lezen.

M.

Gr. G.—Sm.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Bellingwolde-Nieuweschans: Cand. W. C. Huismans, hulp-pred., te Nijberkoop en Cand. T. Lopers, hulp-pred., te Winschoten.

Beroepen te:

Drachten (vac.-H. Zandbergen): J. G. Adema te Zuidhorn, Wapenveld: N. 't Hart te De Glind bij Achterveld.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Gouda: W. F. Laman te Middelhamnis.
Murmervoude: A. Dubois te Oud-Beijerland.

Bedankt voor:

Vlaardingen: C. Smits te Sliedrecht.
Werkendam: E. du Marchie van Voorthuysen te Urk.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Bedankt voor:

Aagtekerke-Oostkapelle: M. Heikoop te Utrecht.
's-Gravenpolder: A. van Stuyvenberg te Benthuisen.
Leiden: J. v. d. Berg te Krabbendijke.
Opheusden: A. Verhagen te Middelburg.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Almelo (4e pred. pl.): M. C. van Endt te Groenlo.
Benschop: J. C. Hooykaas te Dussen.
Castricum: J. N. Seulijn te Boxum.
Godlinze (toez.): C. A. Schenk te Westerbork.
Gouda: C. C. F. Postma te Jaarsveld.
Hei- en Boelcop: J. Poot te Bunschoten.
Noorden en te Sprang: H. A. Labrie te Goedereede.
Zuidwolde, Dr. (toez.): J. de Ruiter te Aalsum (Fr.).

Aangenomen naar:

Amersfoort: C. G. H. Blok te Workum.
Groote Lindt (toez.): Cand. K. C. van Gorcum, hulp-pred., te Hoensbroek.
Neerbosch-Hees (toez.): W. Sijbrandij te Exmorra.

Bedankt voor:

Harmelen: J. H. van Grieken te Puttershoek.
Ijzendoorn: F. de Gids te Asperen.
Schingen: B. Nyholt te Slootdorp.
Voorthuizen: J. W. van der Linden te Kootwijk.
Wapenveld: J. W. van der Linden te Kootwijk.

Intrede te:

Beverwijk: J. de Vries. Tekst: 1 Tim. 1:15.

Oeverleden:

Dr H. H. Meulenbelt te 's-Gravenhage, Emer. pred., 79 jaar.

Tweede Lustrum van den Chr. Auteurskring.

De Chr. Auteurskring viert dit jaar zijn tweede Lustrum. Bij deze gelegenheid wordt een Lustrumboek uitgegeven, getiteld „Verzeld Bestek“, bevattende bijdragen van tal van Christelijke auteurs. Het werk bevat zoowel vele korte verhalen en romanfragmenten, als gedichten en essayistische werk. Behalve van de Redactie-leden, Mevr. H. Kuiper-v. Oord, G. Kamphuis, P. J. Risseuw en C. Rijnsdorp, zijn bijdragen opgenomen van J. K. van Erbeek, Anne de Vries, Rie van Rossum, Wilma, Ignatia Lubeley, Roel Houwink, J. Kalmijn-Spienburg, Willem de Mérode, Jan H. de Groot, Mary Pis en vele anderen. Het werk is versierd met talrijke teekeningen van G. D. Hoogendoorn en Marius Richters, terwijl Roeland Koning het bandontwerp verzorgt.

Het geheel is een werk van unieke waarde en zal dan ook zeker alom groote waardeering vinden.

Dit practisch nu zal verschijnen in den loopenden jaargang van de V. C. L. (de Bibliotheek van J. H. Kok te Kampen), in welke bibliotheek dit jaar ook nog een viertal nieuwe romans het licht zullen zien, namelijk: „Een maritiemskroon voor Joris Praet“, door Hendrika Kuiper-van Oord, „De Korevaars“, door J. W. Ooms, „Gebroken schepen“, door G. Sevenema-Themmen, „Het stille front“, door M. A. M. Renes-Boldingh. Met dit vijftal werken biedt de V. C. L. haar abonnees dit jaar wel een zeer waardevolle en aantrekkelijke keurcollectie aan.

To koop voor meestbiedende:

REFORMATIE Jaargang 8—18

HERAUT 1897—1901; 1907—1920 (ingen.)

Ook afzonderlijk. Brieven no. 21, Bureau van dit blad.

Uitgave OOSTERBAAN & LE GINTRE N.V., Goes

Jezus' lijden, sterven en opstanding

Tweede druk

(Innevoeging der vier Evangelien)

door H. J. VAN KEMPEN

f 0.60

Al wat de vier Evangelisten over het Lijden, Sterven en de Opstanding van Jezus mededeelen, is hier naar tijdsorde met de woorden der Schrift gerangschikt.

Voor H.H. Onderwijzers van groot gemak bij de behandeling der Bijb. Geschiedenis in deze weken vóór Paschen.

Verkrijgbaar in iederen boekhandel, alsmede, na storting van het bedrag op postrekening No. 36000, bij de Uitgevers.

Medewerker
Rotterdam
Dam, K.
Ds J. v.
Koole,
Schreud
Rotterdam
kamp, 's
Groning
Dr H.

Alle stuk
Prof. Dr

INHOUD: I
III. — Ut
Kerkelijk
Het pensio
Groote Cate
parkeeren:
Christelijke
— „Popula
Wereldzee“,
aenwaart.
— Sinode. Ove
— Brief uit
— Stemmen.
pondentie.

HO

EO

Het is d
Rome en a
Dit betee
oprechte be
hen aangeh
bevinden in

Het wil o
strijden en
weg van o
Zulks beh
men van C
doet steeds
worden als

in een gee
de zaak, di
voor onze
zijn. We m

Vermeden
der met mi
kleur verra
bracht gem
blijkbaar ge
schap, dat
staat is de
gevecht aan

We beho
wogen over
ons geweter

Het is ze
zaamheid te
van elkande
om een vo
onze reden
willen bere
kelijke ding

Er zijn
en toornig
ten onrecht
door hun b
bittere toon
bitteren to
uiting bren
maar om
tegenover

Niets is
wakkeren.
het directe
der mensche
ling van de
in 't leven
tenen en o
van Karl
de oprech
werk en pr
durven stel
In zijn
schrift Ka
„Ons allen